

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра управління персоналом та економіки праці

Ткачук В.О.

**Методичні рекомендації з вивчення
навчальної дисципліни «Ринок праці»**

Для студентів спеціальності 051 «Економіка»
(спеціалізація «Управління персоналом та економіка
праці») денної та заочної форм навчання

Житомир – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра управління персоналом та економіки праці

Ткачук В.О.

**Методичні рекомендації з вивчення
навчальної дисципліни «Ринок праці»**

Для студентів спеціальності 051 «Економіка»
(спеціалізація «Управління персоналом та економіка
праці») денної та заочної форм навчання

Затверджено на засіданні
науково-методичної ради ЖДТУ
Протокол № __ від __.__.20__ р.

Житомир – 2018

УДК 331.101(075.8)

ББК 65.240я73

Т48

Рецензенти:

Шпиталенко Г.А., доцент кафедри управління персоналом та економіки праці ЖДТУ, к.і.н., доцент;

Свінцицька О.М., доцент кафедри управління персоналом та економіки праці ЖДТУ, к.е.н.

Т48 Ткачук В.О. Ринок праці: методичні рекомендації з вивчення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 051 «Економіка» (спеціалізація «Управління персоналом та економіка праці») денної та заочної форм навчання / В.О. Ткачук. – Житомир: ЖДТУ, 2018. – 40 с.

Методичні рекомендації призначені для організації та проведення лекційних і семінарських занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Ринок праці» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» (спеціалізація «Управління персоналом та економіка праці») факультету економіки та менеджменту ЖДТУ. Вони містять тематичну структуру навчальної дисципліни, програму лекційних і семінарських занять, завдання для самостійної роботи студентів, питання на іспит і рекомендовані джерела для підготовки до занять.

Розглянуто та рекомендовано на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці.

Протокол № __ від __.__.20__ р.

УДК 331.101(075.8)

ББК 65.240я73

© Ткачук В.О., 2018

© ЖДТУ, 2018

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	8
Програма лекційних занять.....	19
Програма семінарських занять.....	25
Самостійна робота студентів.....	33
Питання на іспит з навчальної дисципліни.....	35
Рекомендовані джерела.....	37

ВСТУП

Ринкові відносини передбачають існування і функціонування множини ринків, що охоплюють різноманітні сфери людської діяльності. Розрізняють ринки сировини, матеріалів, палива, готових виробів, проектних робіт, наукових досліджень, послуг житла, інвестицій, цінних паперів, грошей (кредитів) та ін. Серед цих ринків своє місце займає і ринок праці.

Відносини між людьми, які шукають поле застосування «людського капіталу» і потребують його послуг, разом із суспільними інститутами, що реалізують їх, створюють систему, яку називають ринок праці. За своєю суттю він представляє собою єдність і боротьбу протилежностей – попиту на робочу силу та її пропозицію. В обміні встановлюється їх тимчасова рівновага на певному рівні зайнятості та оплати праці. При цьому залишаються відхиленою якась пропозиція праці і незадоволеним певний попит, оскільки за якісними характеристиками частка запропонованої праці не відповідає вимогам роботодавців. Вирішення цієї та багатьох інших подібних проблем криється у площині вивчення навчальної дисципліни «Ринок праці».

Мета навчальної дисципліни полягає в наданні студентам можливості оволодіти системою знань про ринок праці та вміннями й навичками в сфері формування і регулювання його механізмів, зокрема, у визначенні місця ринку праці в економічній системі країни; розкритті концепцій регулювання соціально-трудових відносин, механізму саморегулювання, державного та колективно-договірного регулювання ринку праці, моделей регулювання ринку праці в залежності від типу економічної системи країни, суб'єктів структури та інфраструктури ринку праці, методів державного

регулювання ринку праці, основних напрямів і принципів сучасної політики зайнятості населення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності функціонування, процеси формування та основні тенденції ринку праці, його основних елементів, зайнятості та безробіття, пропозиції і попиту на робочу силу, відповідне нормативно-правове та інформаційне забезпечення.

Головними *завданнями* навчальної дисципліни є:

- засвоєння студентами знань про теоретичні положення ринку праці та оволодіння вміннями і навичками застосовувати ці знання в практиці регулювання механізмів ринку праці на рівні підприємства, видів економічної діяльності та економіки в цілому;

- розвиток у студентів здібностей до науково-дослідницької діяльності, самостійності та відповідальності.

У результаті вивчення і засвоєння основних положень навчальної дисципліни «Ринок праці» студенти повинні:

знати:

- умови виникнення та ефективного функціонування сучасного ринку праці;

- елементи та види кон'юнктури ринку праці;

- механізми саморегулювання ринку праці, функціонування сучасного ринку праці, регулювання рівня та структури безробіття;

- функції ринку праці;

- підходи до аналізу ринку праці;

- поняття, види та форми зайнятості і безробіття робочої сили на ринку праці;

- нормативні положення, що забезпечують гарантії зайнятості населення;

- зміст основних конвенцій МОП з питань регулювання

ринку праці;

- економічні й соціальні наслідки безробіття;
- напрями державної політики в соціальному захисті безробітних;
- види компенсацій працівнику при втраті роботи, в т. ч. тим, хто втратив роботу в зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці;
- регіонально-галузеві аспекти попиту та пропозиції робочої сили в Україні;
- фактори індивідуального попиту на робочу силу;
- основні методи дослідження ринку праці;
- тенденції розвитку міжнародного ринку праці.

вміти:

- сегментувати ринок праці за різними ознаками;
- формулювати та проектувати основні заходи щодо сприяння самозайнятості населення;
- організовувати оплачувані громадські роботи для безробітних;
- розробляти заходи щодо запобігання зростанню безробіття;
- формулювати напрями державної політики в соціальному захисті безробітних;
- проектувати заходи держави щодо підвищення конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці;
- здійснювати регіонально-галузевий аналіз попиту та пропозиції на робочу силу;
- аналізувати стан і рівень зайнятості населення за видами економічної діяльності, формами власності;
- визначати рівні продуктивності та оплати праці, використання робочого часу, обсягу прихованого безробіття;
- використовувати сучасні методи дослідження регіонального на національного ринків праці;
- прогнозувати обсяги та структуру попиту на робочу

силу;

– систематизувати основні функції держави в системі регулювання соціально-трудова відносин.

Навчальна дисципліна «Ринок праці» нерозривно пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Управління персоналом», «Демографія», «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Кадрове діловодство» та ін.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Навчальна дисципліна «Ринок праці»

Мета, об'єкт, предмет і завдання дисципліни. Розвиток навчальної дисципліни «Ринок праці». Внесок учених України в дослідження національного ринку праці.

Науково методологічні засади навчальної дисципліни. Зв'язок навчальної дисципліни з іншими дисциплінами.

Тема 2. Місце ринку праці в економічній системі

Поняття «ринок праці», «ринок робочої сили» та «ринок робочих місць». Умови виникнення і ефективного функціонування сучасного ринку праці. Елементи та види кон'юнктури ринку праці. Маркетинговий підхід до вивчення кон'юнктури ринку праці.

Ринок праці як підсистема ринкової економічної системи. Функціональний зв'язок ринку праці з іншими типами ринків.

Функції ринку праці: суспільного поділу праці, інформаційна, посередницька, ціноутворююча, стимулююча, регулююча. Структура ринку праці.

Сегментація ринку праці за різними ознаками: територіальний та професійний підхід, кількісне співвідношення покупців і продавців товару «робоча сила» умови конкуренції тощо. Первинний і вторинний ринки праці.

Класичний, неокласичний, кейнсіанський, монетаристський, інституціоналістський та марксистський підходи до аналізу ринку праці.

Особливості ринку праці. Позитивні та негативні наслідки функціонування ринку праці.

Основні моделі ринку праці: патерналістська, соціал-демократична, ліберальна. Їх основні характеристики та представники.

Тема 3. Механізми саморегулювання і функціонування ринку праці

Регулююча роль попиту та пропозиції на ринку праці. Ціна та вартість робочої сили. Класичний аналіз ринку праці. «Хрест Маршала» як відображення механізму саморегулювання ринку праці.

Роль і сутність механізму в функціонування сучасного ринку праці. Суб'єкти, об'єкти, цілі, інструменти та засоби впливу. Носії, виразники та виконавці господарсько-трудових інтересів. Об'єкти державного регулювання на ринку праці. Основні орієнтири сучасного ринку праці.

Тема 4. Індивідуальна пропозиція праці

Складові індивідуальної пропозиції на ринку праці. Функція корисності. Гранична норма заміни доходу на відпочинок. Криві байдужості та бюджетна лінія. Гранична норма ринкової заміни. Поняття нетрудового доходу та його вплив на положення бюджетної лінії. Карта байдужості. Класична теорія пропозиції робочого часу. Ефект доходу та ефект заміни. Деякі практичні висновки відносно класичної теорії пропозиції робочого часу. Статистичні дані про скорочення робочого періоду. Законодавче регулювання робочого часу в Україні та в інших країнах. Фактори, що впливають на індивідуальне рішення щодо пропозиції робочого часу.

Пропозиція інтенсивності праці та якості робочої сили. Поняття «робоча сила» і «людський капітал». Фактори, що характеризують якість робочої сили. Особливості товару «робоча сила» на ринку праці. Залежність рівня заробітної плати від рівня освіти. Теорія людського капіталу. Складові рішення про інвестиції в людський капітал. Визначення сучасної вартості майбутніх платежів. Визначення привабливості капіталовкладень в освіту.

Тема 5. Сукупна пропозиція праці

Вузкий та широкий підходи до визначення попиту та пропозиції на ринку праці. Поняття сукупної пропозиції робочої сили.

Схема зайнятості робочої сили. Джерела сукупної пропозиції робочої сили. Потоки пропозиції робочої сили. Структурно-функціональний аналіз пропозиції робочої сили.

Поняття «економічно активне населення», «економічно неактивне населення» і «трудовий потенціал».

Якісний склад пропозиції робочої сили: за категоріями населення, віком, статтю, професіями, кваліфікацією.

Регіональний аспект пропозиції робочої сили в Україні. Обсяги пропозиції, структура, особливості формування і завдання з регулювання відповідно до попиту на робочу силу в умовах ринкової економіки.

Тема 6. Індивідуальний та сукупний попит на працю

Поняття індивідуального попиту на робочу силу. Фактори, що впливають на обсяги індивідуального попиту на робочу силу. Ринок робочих місць. Вимоги робочих місць до якості робочої сили. Циклічний характер попиту на робочу силу в зв'язку з циклічністю економічного і технічного розвитку.

Коротко- та довгостроковий попит на робочу силу. Свобода підприємництва, економічні інтереси та конкуренція роботодавців за робочу силу як умова функціонування ринку праці. Гранична продуктивність. Закон граничної віддачі.

Регіонально-галузевий аналіз попиту на робочу силу.

Пряма еластичність попиту на робочу силу. Перехресна еластичність попиту на робочу силу. Їх практичне значення.

Тема 7. Зайнятість населення

Сучасне поняття зайнятості. Комплексність проблеми зайнятості. Законодавче визначення зайнятості в Україні. Економічна соціальна сутність зайнятості. «Зайняті», «незайняті», «тимчасово незайняті» громадяни відповідно до закону України «Про зайнятість населення». «Зайняті економічною діяльністю», «зайняті індивідуальною трудовою діяльністю» відповідно до міжнародних норм. Функції зайнятості. Показники зайнятості населення.

Концептуальний поділ зайнятості (повна, глобальна, примусова зайнятість). Класифікація основних форм зайнятості за організацією робочого часу, за стабільністю трудової діяльності, за статусом. Продуктивна, ефективна, нерегламентована зайнятість. Принципова основа нелегальної та нерегламентованої форм зайнятості. Економічне та соціальне значення цих форм зайнятості. Практичні кроки щодо зменшення обсягів нерегламентованої зайнятості.

Державна політика зайнятості як складова соціальної та економічної політики. Мета та завдання державної політики зайнятості населення. Основні принципи державної політики зайнятості. Місце зайнятості в політиці держави. Пріоритети державної політики зайнятості в Україні.

Основні тенденції у розвитку зайнятості в Україні та їх чинники. Вплив диференціації доходів на зайнятість.

Тема 8. Безробіття, його види

Сутність безробіття. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Основні причини безробіття в Україні. Диференціація безробіття за видами та її практичне значення. Приховане та часткове безробіття, їх наслідки. Причини особливої небезпеки для економіки та соціального стану хронічного безробіття. Відмінності у

визначенні безробітної особи за Законом України «Про зайнятість населення» та за міжнародними нормами. Хто може бути визнаний безробітним в Україні. Показники безробіття.

Безробіття і макроекономічні показники. Природний рівень безробіття. Безробіття і вільні робочі місця (крива Беверіджа). Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). Безробіття і інфляція (крива Філіпса). «Вхід» у безробіття. Теорія пошуку роботи.

Основні напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. Два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»).

Соціальний захист безробітних. Головні принципи соціального захисту безробітних. Джерела виплати допомоги по безробіттю, умови виплати, терміни виплати, розміри виплати, умови не виплати, компенсації і гарантії при втраті роботи. Пільгові умови працевлаштування, їх практичне застосування.

Тема 9. Роль внутрішньофірмового ринку праці

Роль і функції внутрішньофірмового ринку праці в процесах, що відбуваються на сукупному ринку праці. Особливості внутрішньофірмового ринку праці. Соціально-трудові відносини.

Дисбаланс на внутрішньофірмовому ринку праці. Дефіцит і надлишок робочої сили на внутрішньофірмовому ринку праці. Маркетинг внутрішньофірмового ринку праці. Методи пристосування внутрішньофірмової пропозиції робочої сили до економічних змін. Державні заходи щодо пом'якшення негативних наслідків вивільнення працівників, підтримка вітчизняного товаровиробника. Маркетинг внутрішньофірмового ринку праці, його сутність і мета.

Дискримінація на внутрішньофірмовому ринку праці. Види дискримінації. Теоретичні основи дискримінації на ринку праці.

Тема 10. Гнучкий ринок праці

Причини виникнення поняття «гнучкий ринок праці». Поняття гнучкості та жорсткості ринку праці, їх характеристики. Фактори впливу на гнучкість ринку праці. Зв'язок гнучкості з вторинним ринком праці.

Заходи щодо посилення гнучкості ринку праці. Проблеми ринкової економіки, які можна розв'язати через використання гнучких форм зайнятості. Гнучкі форми зайнятості та їх роль у державному регулюванні зайнятості. Організаційно-технологічний процес виробництва й стан виробничих відносин як умови застосування гнучких форм зайнятості. Види гнучких форм зайнятості.

Нестандартні режими робочого часу: неповний робочий день та його різновиди, гнучкий робочий рік, стиснутий робочий тиждень, режими гнучкого робочого часу.

Надомна праця. Тимчасовий найм. Форми тимчасового найму. Методи посилення гнучкості витрат на робочу силу. Дотримання принципів трудової моралі на японських підприємствах як засіб досягнення гнучкості витрат на робочу силу.

Активність, мобільність і міграція робочої сили, чинники, що впливають на кожну з перелічених категорій. Основні теорії міграції. Позитиви та негативи трудової міграції.

Тема 11. Правове забезпечення ринку праці

Статті Конституції України, що стосуються ринку праці, зайнятості та соціального захисту громадян.

Закон України «Про зайнятість населення», причини

його багаторазового коригування, відповідність міжнародним нормам. Виключне право громадян розпоряджатися своїми здібностями до праці. Відповідальність держави за створення умов для реалізації прав громадян на працю. Підходяща робота. Додаткові гарантії зайнятості для окремих категорій населення. Компенсації і гарантії при втраті роботи.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Принципи страхування. Суб'єкти страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, джерела його утворення. Обчислення страхового стажу. Розміри допомоги по безробіттю та часткового безробіття. Допомога в період професійної підготовки. Дотації роботодавцю на створення нових робочих місць. Забезпеченість незастрахованих осіб.

Інші нормативні документи, що регулюють зайнятість населення і безробіття, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Контроль за додержанням законодавства України про зайнятість населення.

Форми міжнародних норм зайнятості та соціального захисту. Умови їх дійсності на національних рівнях. Конвенція МОП стосовно зайнятості, безробіття та соціального захисту, ратифіковані Україною.

Сутність основних Конвенцій МОП, що регулюють зайнятості, безробіття та соціальний захист. Застосування міжнародних норм, що регулюють зайнятість безробіття та соціальний захист в Україні.

Тема 12. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці

Еволюція інформаційного забезпечення ринку праці в Україні. Комп'ютеризація інформаційно-аналітичного

процесу в державній службі зайнятості. Міжнародні норми адміністративної статистичної звітності.

Методи інформаційного забезпечення ринку праці. Державна (адміністративна) статистична звітність, сфера її застосування, переваги та недоліки. Вибіркове обстеження домогосподарств з питань економічної активності населення, сфера застосування результатів, переваги та недоліки. Метод вибірових перевірок суб'єктів господарювання державною службою зайнятості. Дані перепису населення.

Наукове забезпечення державного регулювання зайнятості населення в Україні. Наукові установи України, що займаються проблемами ринку праці та зайнятості.

Моніторинг зайнятості. Зміст і застосування форм державної статистичної звітності. Теоретико-методологічний аналіз проблем зайнятості – завдання, рівні та напрями аналізу. Прогнозування розвитку ринку праці.

Тема 13. Методи регулювання і ресурсне забезпечення ринку праці

Триєдність економічних, правових і організаційних методів регулювання ринку праці. Сучасні теорії впливу на ринок праці. Використання ринкового механізму в справі державного регулювання зайнятості. Вплив на зайнятість виробництва суспільних благ, а також трансфертів, субсидій і податків.

Державний фонд сприяння зайнятості населення (ДФСЗН). Джерела його утворення і напрями витрат, підпорядкування, переваги та недоліки. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (Фонд). Управління Фондом. Контроль за діяльністю Фонду. Джерела створення Фонду і напрями витрат. Переваги

Фонду у порівнянні з ДФСЗН.

Інші джерела фінансування державного регулювання зайнятості фінансування створення додаткових робочих місць, громадських робіт, професійної підготовки кадрів на підприємствах.

Тема 14. Активна та пасивна політики держави на ринку праці

Сутність активної і пасивної політики держави в сфері зайнятості. Активні заходи держави на ринку праці та джерела їх здійснення. Профорієнтація, профпідготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації персоналу в системі активних заходів, їх роль і недоліки, що мають місце в Україні.

Роль громадських робіт у заходах щодо запобігання безробіттю. Розширення сфери докладання праці за рахунок введення в дію нових робочих місць та поширення гнучких форм зайнятості. Державне сприяння самозайнятості. Територія пріоритетного розвитку – визначення, статус, суб'єкти.

Сутність і вплив на зайнятість пасивних методів в умовах України.

Рациональне співвідношення витрат на активні та пасивні заходи. Трудова активність, трудова мобільність і міграція населення.

Державна і регіональна програма зайнятості. Їх розробка, узгодження, схвалення, моніторинг виконання, недоліки в практичній реалізації.

Тема 15. Органи державного регулювання ринку праці

Функції держави на ринку праці. Склад державних органів регулювання ринку праці. Інфраструктура ринку праці, її мета та функції. Міністерство соціальної політики України: його функції, права та обов'язки в сфері

зайнятості і соціального захисту безробітних, методи впливу на попит і пропозицію праці, взаємодія з іншими органами державного управління.

Система державної служби зайнятості (ДСЗ) як головна складова інфраструктури ринку праці. Функції, права, обов'язки ДСЗ, чим вони визначаються. Структура та статус ДСЗ. Міжнародні принципи, на яких базується діяльність ДСЗ. Взаємодія ДСЗ з іншими органами державно, влади та суб'єктами інфраструктури ринку праці й підприємствами. Персонал системи ДСЗ, його підготовка та підвищення кваліфікації. Оцінювання ефективності роботи системи ДСЗ та показники її діяльності.

Тема 16. Профспілки та підприємці на ринку праці

Профспілки – головний суб'єкт соціального партнерства. Функції профспілок і першочергові завдання. Профспілки та соціально-трудова відносина. Вплив профспілок на зайнятість і заробітну плату. Профспілки і страйк. Моделі колективних переговорів і страйку. Модель Чемберлена, модель Хікса, модель Ашенфельтера-Джонсона.

Нова роль і функції профспілок України. Проблеми профспілок України та протиріччя в їх діяльності.

Підприємці та їх спілка на ринку праці, види роль і функції. Спілки підприємців України.

Тема 17. Міжнародне співробітництво та інтеграція у світовий ринок праці в період посилення глобалізації

Сутність економічної глобалізації. Глобалізація – об'єктивний і необхідний процес. Внесення глобалізацією корективів у нерівномірність економічного розвитку. Глобалізація і загострення міжнародної конкуренції. Національна держава – самостійна макросистема та

суб'єкт загальносвітових відносин.

Глобалізація та її вплив на ринок праці. Зміни соціально-трудова відносин. Глобалізація і доходи працюючих. Намагання роботодавців знижувати заробітну плату. Проблематичність принципу «однакові оплати за однакової працю». Загроза регулюванню ринку праці та децентралізації колективних переговорів.

Міжнародна організація праці (МОП) – координатор міжнародного співробітництва. Її цілі, завдання, органи, методи роботи. Підвищення ролі МОП у період посилення глобалізації у сфері зайнятості, безробіття, соціального захисту.

Стан інтеграції України в міжнародний ринок праці. Робоча сила України за кордоном: чисельність, оплата праці, умови праці й перебування. Захист національного ринку праці від негативних наслідків глобалізації.

Тема 18. Особливості ринку праці в Україні

Аналіз сучасного стану зайнятості та безробіття в Україні. Особливості та етапи формування ринку праці. Вплив реформування заробітної плати на стан зайнятості та безробіття.

Соціально-демографічні групи населення та їх роль і місце на ринку праці. Економічна та соціальна функція молоді. Причини молодіжного безробіття. Особи середнього віку. Особи передпенсійного віку. Зайнятість пенсіонерів і підлітків. Фактори впливу на рівень зайнятості пенсіонерів і підлітків. Зайнятість жінок, причини їх безробіття та незайнятості.

Особливості структури зайнятості та негативні тенденції в структурі зайнятості населення в Україні. Причини та наслідки цих тенденцій. Напрями державної політики щодо їх подолання.

ПРОГРАМА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. РИНОК ПРАЦІ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

ТЕМА 1. Навчальна дисципліна «Ринок праці»

1.1. Мета, об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни.

1.2. Розвиток навчальної дисципліни «Ринок праці».

1.3. Внесок учених України в дослідження національного ринку праці.

1.4. Науково-методологічні засади навчальної дисципліни та її зв'язок з іншими дисциплінами.

Джерела: [1–2 ;4; 7].

ТЕМА 2. Місце ринку праці в економічній системі

2.1. Умови виникнення і ефективного функціонування сучасного ринку праці.

2.2. Елементи та види кон'юнктури ринку праці.

2.3. Сегментація ринку праці за різними ознаками: територіальний і професійний підхід.

2.4. Основні моделі ринку праці, їх основні характеристики та представники.

Джерела: [1–2; 4; 7–8;11; 15].

ТЕМА 3. Механізми саморегулювання і функціонування ринку праці

3.1. Регулююча роль попиту та пропозиції на ринку праці.

3.2. «Хрест Маршала» як відображення механізму саморегулювання ринку праці.

3.3. Механізм функціонування сучасного ринку праці.

3.4. Об'єкти державного регулювання на ринку праці.

Джерела: [1; 3; 10; 12–14].

Змістовий модуль 2. ПОПИТ ТА ПРОПОЗИЦІЯ НА РИНКУ ПРАЦІ

ТЕМА 4. Індивідуальна пропозиція праці

- 4.1. Складові індивідуальної пропозиції на ринку праці.
 - 4.2. Фактори, що впливають на індивідуальне рішення щодо пропозиції робочого часу.
 - 4.3. Пропозиція інтенсивності праці та якості робочої сили.
 - 4.4. Теорія людського капіталу.
- Джерела: [2; 5; 7; 11].*

ТЕМА 5. Сукупна пропозиція праці

- 5.1. Поняття сукупної пропозиції робочої сили.
 - 5.2. Джерела сукупної пропозиції робочої сили.
 - 5.3. Потoki пропозиції робочої сили.
 - 5.4. Регіональний аспект пропозиції робочої сили в Україні.
- Джерела: [1; 3; 12–14].*

ТЕМА 6. Індивідуальний та сукупний попит на працю

- 6.1. Поняття індивідуального попиту на робочу силу.
 - 6.2. Фактори, що впливають на обсяги індивідуального попиту на робочу силу.
 - 6.3. Регіонально-галузевий аналіз попиту на робочу силу.
 - 6.4. Прямая та перехресна еластичність попиту на робочу силу.
- Джерела: [1; 4; 7–8].*

Змістовий модуль 3. ЗАЙНЯТІСТЬ ТА БЕЗРОБІТТЯ НА РИНКУ ПРАЦІ

ТЕМА 7. Зайнятість населення

- 7.1. Сучасне поняття зайнятості населення.

7.2. Показники зайнятості населення.

7.3. Державна політика зайнятості як складова соціальної та економічної політики.

7.4. Пріоритети державної політики зайнятості в Україні.

Джерела: [1; 10; 12–13].

ТЕМА 8. Безробіття, його види

8.1. Сутність та наслідки безробіття.

8.2. Показники безробіття.

8.3. Основні напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття.

8.4. Соціальний захист безробітних.

Джерела: [1–2; 4–6].

ТЕМА 9. Роль внутрішньофірмового ринку праці

9.1. Економічна сутність внутрішньофірмового ринку праці та його значення в сучасних умовах.

9.2. Формування внутрішньофірмового ринку праці.

9.3. Особливості функціонування внутрішньофірмового ринку праці.

9.4. Розвиток людського капіталу підприємства як стратегічна орієнтація внутрішньофірмового ринку праці.

Джерела: [3; 9; 16].

ТЕМА 10. Гнучкий ринок праці

10.1. Причини виникнення гнучкого ринку праці.

10.2. Заходи щодо посилення гнучкості ринку праці.

10.3. Гнучкі форми зайнятості та їх роль у державному регулюванні зайнятості.

10.4. Активність, мобільність і міграція робочої сили, чинники, що впливають на кожну з перелічених категорій.

Джерела: [2; 4; 11; 15].

Змістовий модуль 4. ВПЛИВ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА РИНОК ПРАЦІ

ТЕМА 11. Правове забезпечення ринку праці

11.1. Нормативні документи, що регулюють зайнятість населення і безробіття.

11.2. Контроль за додержанням законодавства України про зайнятість населення.

11.3. Форми міжнародних норм зайнятості та соціального захисту.

11.4. Застосування міжнародних норм, що регулюють зайнятість безробіття та соціальний захист в Україні.

Джерела: [7; 9; 14].

ТЕМА 12. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці

12.1. Еволюція інформаційного забезпечення ринку праці.

12.2. Методи інформаційного забезпечення ринку праці.

12.3. Наукове забезпечення державного регулювання зайнятості населення.

12.4. Прогнозування розвитку ринку праці.

Джерела: [4–5; 7–8].

ТЕМА 13. Методи регулювання і ресурсне забезпечення ринку праці

13.1. Триєдність економічних, правових і організаційних методів регулювання ринку праці.

13.2. Використання ринкового механізму в державному регулюванні зайнятості населення.

13.3. Державний фонд сприяння зайнятості населення, джерела його утворення і напрями витрат.

13.4. Фінансування створення додаткових робочих місць, громадських робіт, професійної підготовки кадрів на

підприємствах.

Джерела: [14; 22; 24].

ТЕМА 14. Активна та пасивна політики держави на ринку праці

14.1. Сутність активної і пасивної політики держави в сфері зайнятості.

14.2. Роль громадських робіт у заходах щодо запобігання безробіттю.

14.3. Рациональне співвідношення витрат на активні та пасивні заходи.

14.4. Державна та регіональна програма зайнятості.

Джерела: [3; 6; 8–10].

ТЕМА 15. Органи державного регулювання ринку праці

15.1. Склад державних органів регулювання ринку праці.

15.2. Система державної служби зайнятості як головна складова інфраструктури ринку праці.

15.3. Взаємодія служби зайнятості з іншими органами державної влади, суб'єктами інфраструктури ринку праці та підприємствами.

15.4. Оцінювання ефективності системи державної служби зайнятості та показники її діяльності.

Джерела: [14–16; 18].

ТЕМА 16. Профспілки та підприємці на ринку праці

16.1. Профспілки як суб'єкт соціального партнерства.

16.2. Вплив профспілок на зайнятість і заробітну плату.

16.3. Нова роль і функції профспілок України.

16.4. Підприємці та їх спілка на ринку праці, види, роль і функції.

Джерела: [4; 7; 9–10].

ТЕМА 17. Міжнародне співробітництво та інтеграція у світовий ринок праці в період посилення глобалізації

17.1. Сутність економічної глобалізації.

17.2. Глобалізація і загострення міжнародної конкуренції.

17.3. Міжнародна організація праці як координатор міжнародного співробітництва.

17.4. Захист національного ринку праці від негативних наслідків глобалізації.

Джерела: [19; 25].

ТЕМА 18. Особливості ринку праці в Україні

18.1. Аналіз сучасного стану зайнятості та безробіття в Україні.

18.2. Соціально-демографічні групи населення та їх роль і місце на ринку праці.

18.3. Особливості структури зайнятості та негативні тенденції в структурі зайнятості населення в Україні.

18.4. Напрями державної політики щодо подолання негативних тенденцій в структурі зайнятості населення.

Джерела: [16; 20; 25–26].

ПРОГРАМА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «РИНОК ПРАЦІ»

Питання для обговорення на семінарі:

- 1.1. Мета, об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни.
- 1.2. Розвиток навчальної дисципліни «Ринок праці».
- 1.3. Внесок учених України в дослідження національного ринку праці.
- 1.4. Науково-методологічні засади навчальної дисципліни та її зв'язок з іншими дисциплінами.

Теми рефератів:

1. Ключові напрями вивчення національного ринку праці в умовах викликів ХХІ ст.
2. Історія становлення і розвитку навчальної дисципліни «Ринок праці».

Тема 2. МІСЦЕ РИНКУ ПРАЦІ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

Питання для обговорення на семінарі:

- 2.1. Сутність ринку праці, його місце в економічній системі.
- 2.2. Ефективність функціонування ринку праці.
- 2.3. Типи, форми, різновиди ринку праці.
- 2.4. Елементи ринку праці та його сегментація.

Теми рефератів:

1. Умови виникнення ринку праці.
2. Функції ринку праці.

Тема 3. МЕХАНІЗМИ САМОРЕГУЛЮВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

- 3.1. Теоретичні основи саморегулювання ринку праці.

3.2. Попит і пропозиція на конкурентному ринку праці, їх регулююча роль.

3.3. Класичні моделі ринку праці, особливості їх саморегулювання.

3.4. Зарубіжні моделі ринків праці.

Теми рефератів:

1. Класичні моделі ринку праці, особливості їх саморегулювання.

2. Зарубіжні моделі ринків праці: японська, американська, шведська, західноєвропейська.

Тема 4. ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОПОЗИЦІЯ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

4.1. Сутність і структура індивідуальної пропозиції на ринку праці.

4.2. Теорія індивідуального вибору на ринку праці.

4.3. Ефект доходу та заміщення в класичній теорії пропозиції часу.

4.4. Крива індивідуальної пропозиції на ринку праці.

Теми рефератів:

1. Рівновага продавця на ринку праці.

2. Пропозиція якості та інтенсивності праці.

Тема 5. СУКУПНА ПРОПОЗИЦІЯ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

5.1. Сукупна пропозиція праці.

5.2. Фактори формування сукупної пропозиції робочої сили.

5.3. Закон пропозиції праці.

5.4. Регулювання обсягу сукупної пропозиції робочої сили.

Теми рефератів:

1. Демографічні фактори формування сукупної пропозиції праці в Україні.

2. Особливості сукупної пропозиції на ринку праці в Україні.

Тема 6. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ТА СУКУПНИЙ ПОПИТ НА ПРАЦЮ

Питання для обговорення на семінарі:

6.1. Індивідуальний попит на працю. Крива індивідуального попиту на працю.

6.2. Сукупний попит на ринку праці. Закон попиту на працю.

6.3. Фактори впливу на попит на ринку праці. Ефекти масштабу та заміщення.

6.4. Особливості сукупного попиту на ринку праці в Україні.

Теми рефератів:

1. Еластичність попиту на робочу силу.

2. Особливості визначення обсягу індивідуального попиту на ринку праці.

Тема 7. ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

Питання для обговорення на семінарі:

7.1. Поняття зайнятості населення.

7.2. Основні концепції зайнятості населення.

7.3. Види і форми зайнятості населення.

7.4. Світові тенденції зайнятості населення.

Теми рефератів:

1. Механізм регулювання зайнятості населення.

2. Цілі та напрями реалізації політики зайнятості населення в Україні.

Тема 8. БЕЗРОБІТТЯ, ЙОГО ВИДИ

Питання для обговорення на семінарі:

8.1. Поняття безробіття та підходи до визначення його рівня.

- 8.2. Теорії безробіття.
- 8.3. Види та форми безробіття.
- 8.4. Факти та умови виникнення безробіття в Україні.

Теми рефератів:

1. Динаміка та структура безробіття в Україні.
2. Сучасні пріоритети соціального захисту в Україні.

Тема 9. РОЛЬ ВНУТРІШНЬОФІРМОВОГО РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

- 9.1. Поняття та елементи внутрішньофірмового ринку праці.
- 9.2. Формування внутрішньофірмового ринку праці.
- 9.3. Особливості функціонування внутрішньофірмового ринку праці.
- 9.4. Розвиток трудового капіталу підприємства.

Теми рефератів:

1. Пристосованість внутрішньофірмового ринку праці до умов підприємства.
2. Аналіз внутрішньофірмових ринків праці за видами економічної діяльності.

Тема 10. ГНУЧКИЙ РИНОК ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

- 10.1. Поняття жорсткості та гнучкості ринку праці.
- 10.2. Гнучкість витрат на робочу силу.
- 10.3. Гнучкість форм зайнятості та використання робочого часу.
- 10.4. Географічна та професійна мобільність робочої сили як елементи гнучкості ринку праці.

Теми рефератів:

1. Географічна та професійна мобільність робочої сили як елементи гнучкості ринку праці.
2. Організаційно-правові аспекти жорсткості ринку

праці в Україні.

Тема 11. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

11.1. Нормативні документи, що регулюють зайнятість населення і безробіття.

11.2. Контроль за дотриманням законодавства України про зайнятість населення.

11.3. Форми міжнародних норм зайнятості та соціального захисту.

11.4. Застосування міжнародних норм, що регулюють зайнятість безробіття та соціальний захист в Україні.

Теми рефератів:

1. Особливості розрахунку страхового стажу працівників.

2. Дотації роботодавцю на створення нових робочих місць.

Тема 12. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ І НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

12.1. Еволюція інформаційного забезпечення ринку праці.

12.2. Методи інформаційного забезпечення ринку праці.

12.3. Наукове забезпечення державного регулювання зайнятості населення.

12.4. Прогнозування розвитку ринку праці.

Теми рефератів:

1. Комп'ютеризація інформаційно-аналітичного процесу в державній службі зайнятості.

2. Метод вибірових перевірок суб'єктів господарювання державною службою зайнятості.

Тема 13. МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ І РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

13.1. Триєдність економічних, правових і організаційних методів державного регулювання ринку праці.

13.2. Використання ринкового механізму в державному регулюванні зайнятості населення.

13.3. Державний фонд сприяння зайнятості населення, джерела його утворення і напрями витрат.

13.4. Фінансування створення додаткових робочих місць, громадських робіт, професійної підготовки кадрів на підприємствах.

Теми рефератів:

1. Залучення молоді до громадянських робіт.

2. Вплив на зайнятість виробництва суспільних благ, трансфертів, субсидій і податків.

Тема 14. АКТИВНА ТА ПАСИВНА ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ НА РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

14.1. Сутність активної і пасивної політики держави в сфері зайнятості.

14.2. Роль громадських робіт у заходах щодо запобігання безробіттю.

14.3. Рациональне співвідношення витрат на активні та пасивні заходи.

14.4. Державна та регіональна програма зайнятості населення.

Теми рефератів:

1. Трудова міграція населення: загрози для національного ринку праці.

2. Державне сприяння самозайнятості.

Тема 15. ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

15.1. Склад державних органів регулювання ринку праці.

15.2. Система державної служби зайнятості як головна складова інфраструктури ринку праці.

15.3. Взаємодія служби зайнятості з іншими органами державної влади, суб'єктами інфраструктури ринку праці та підприємствами.

15.4. Оцінювання ефективності системи державної служби зайнятості та показники її діяльності.

Теми рефератів:

1. Міжнародні принципи діяльності служби зайнятості.
2. Підвищення кваліфікації персоналу державної служби зайнятості.

Тема 16. ПРОФСПІЛКИ ТА ПІДПРИЄМЦІ НА РИНКУ ПРАЦІ

Питання для обговорення на семінарі:

16.1. Профспілки як суб'єкт соціального партнерства.

16.2. Вплив профспілок на зайнятість і заробітну плату.

16.3. Нова роль і функції профспілок України.

16.4. Підприємці та їх спілка на ринку праці, види, роль і функції.

Теми рефератів:

1. Модель колективних переговорів.
2. Роль профспілки у ситуації страйку.

Тема 17. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ІНТЕГРАЦІЯ У СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ В ПЕРІОД ПОСИЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Питання для обговорення на семінарі:

17.1. Сутність і роль глобалізації в розвитку ринку

праці.

17.2. Вплив глобалізації на зайнятість і соціально-трудові відносини.

17.3. Глобалізація і Міжнародна організація праці.

17.4. Оцінювання соціальних здобутків від глобалізації.

Теми рефератів:

1. Міжнародна організація праці.

2. Вплив глобалізації на ринок праці України.

Тема 18. ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Питання для обговорення на семінарі:

18.1. Сучасний стан національного та регіональних ринків праці України.

18.2. Інформаційне забезпечення аналізу стану ринку праці.

18.3. Структура та показники аналізу ринку праці.

18.4. Основні методи отримання неофіційної інформації при дослідженні ринку праці.

Теми рефератів:

1. Інформаційне забезпечення прогнозування стану ринку праці.

2. Прогнозування стану ринку праці України.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Основними формами самостійної роботи студентів над навчальною дисципліною «Ринок праці» є:

– опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;

– самостійне вивчення окремих тем і питань за рекомендованими джерелами.

Перелік питань, винесених на самостійне опрацювання, включає наступні:

1. Суть статистичного дослідження ринку праці.
2. Методи статистичного дослідження ринку праці.
3. Завдання статистичного дослідження ринку праці.
4. Інформаційне забезпечення ринку праці.
5. Система статистичних показників ринку праці.
6. Основні статистичні групування на ринку праці.
7. Характеристика основних розділів системи аналітичних показників ринку праці.
8. Поділ ринку праці на формальний та неформальний.
9. Основні джерела інформації для визначення обсягів зайнятості в неформальному секторі.
10. Економічні важелі ринку праці.
11. Класична теорія «цінової рівноваги».
12. Кейнсіанська концепція зайнятості.
13. Основні положення монетаристської теорії зайнятості.
14. Концепція «трисекторної зайнятості».
15. Макросекторіальна структура зайнятості населення.
16. Основні напрями статистичного аналізу ринку праці.
17. Екстенсивний аналіз ринку праці.
18. Інтенсивний аналіз ринку праці.
19. Система взаємозв'язку коефіцієнтів інтенсивності зайнятості та безробіття населення.

20. Коефіцієнти порівняння протилежних величин соціального руху населення.

21. Основні завдання статистичного вивчення безробіття.

22. Умови існування прихованого безробіття.

23. Методика розрахунку загального коефіцієнта безробіття.

24. Джерела інформації про кількість і склад робочих місць.

25. Оцінювання ефективності функціонування робочих місць у часі.

26. Основні принципи регіонального дослідження ринку праці.

27. Регіональні резерви ринку праці.

28. Чинники, що обумовлюють рівень функціонування ринку праці в окремих регіонах.

29. Відмінності ринків праці різних регіонів, їх дослідження.

30. Характеристика поточного стану вивільнення і працевлаштування працівників на ринку праці.

ПИТАННЯ НА ІСПИТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Якісна характеристика трудового потенціалу.
2. Місце ринку праці в економічній системі.
3. Класифікація та сегментація ринку праці.
4. Функції ринку праці.
5. Умови виникнення ринку праці.
6. Структура ринку праці, характеристика його елементів.
7. Кон'юнктура ринку праці.
8. Інфраструктура ринку праці.
9. Механізм функціонування ринку праці.
10. Особливості функціонування ринку праці.
11. Регулювання ринку праці.
12. Індивідуальна робоча сила.
13. Теорія вибору на ринку праці.
14. Індивідуальна пропозиція робочої сили.
15. Сукупна пропозиція робочої сили на ринку праці.
16. Потоки пропозиції робочої сили.
17. Методи стимулювання та скорочення пропозиції робочої сили на ринку праці.
18. Економічна сутність внутрішньофірмового ринку праці та його значення в сучасних умовах.
19. Особливості функціонування внутрішньофірмового ринку праці.
20. Розвиток людського капіталу підприємства як стратегічна орієнтація внутрішньофірмового ринку праці.
21. Переваги внутрішньофірмового переміщення працівників.
22. Дисбаланс на внутрішньофірмовому ринку праці.
23. Поняття жорсткості та гнучкості ринку праці.
24. Гнучкість витрат на робочу силу.
25. Гнучкість форм зайнятості та використання

робочого часу.

26. Нестандартні форми зайнятості.

27. Географічна та професійна мобільність робочої сили як елемент гнучкості.

28. Професійна мобільність.

29. Інформаційно-аналітичне забезпечення ринку праці.

30. Методи інформаційного забезпечення ринку праці.

31. Наукове забезпечення ринку праці.

32. Нормативно-правове забезпечення ринку праці.

33. Профспілки на ринку праці.

34. Функції, які виконують сучасні профспілки в суспільстві.

35. Вплив глобалізації на зайнятість і соціально-трудові відносини.

36. Роль і значення МОП в умовах глобалізації.

37. Особливості та етапи формування ринку праці.

38. Роль окремих соціально-демографічних груп населення у сфері зайнятості.

39. Особливості й тенденції в структурі зайнятості.

40. Проблеми якості робочої сили в Україні.

41. Проблеми зайнятості молоді та способи їх вирішення.

42. Заходи державної політики щодо подолання негативних тенденцій, які мають місце в зміні структури зайнятості населення.

43. Зміна структури зайнятості залежно від зміни форм власності й господарювання.

44. Вплив на відтворення та якість робочої сили середньодушових доходів населення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. *Васильченко В.С.* Державне регулювання зайнятості: навч. посібн. / В.С. Васильченко. – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
2. *Волкова О.В.* Ринок праці: навч. посібн. / О.В. Волкова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 624 с.
3. *Грішнова О.А.* Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручн. / О.А. Грішнова. – К.: Знання, 2006. – 559 с.
4. *Петюх В.М.* Ринок праці та зайнятість: навч. посібн. / В.М. Петюх. – К.: МАУП, 1997. – 120 с.
5. Рынок труда: учебн. / под ред. В.С. Буланова, Н.А. Волгина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Изд-во «Экзамен», 2003. – 480 с.
6. Менеджмент персоналу / під заг. ред. В.М. Данюка, В.М. Петюха. – К.: КНЕУ, 2004. – 398 с.
7. *Лібанова Е.М.* Ринок праці в економічній системі / Е.М. Лібанова, Д.П. Мельничук. – Житомир, 2002. – 260 с.
8. *Васильченко В.С.* Ринок праці: навч.-метод. посібн. / В.С. Васильченко, В.М. Петюх, Л.В. Щетініна. – К.: КНЕУ, 2006. – 228 с.
9. *Васильченко В.С.* Управління трудовим потенціалом: навч. посібн. / В.С. Васильченко, А.М. Гриненко, О.А. Грішнова, Л.П. Керб – К.: КНЕУ, 2005. – 403 с.
10. *Васильченко В.С.* Державне регулювання зайнятості / В.С. Васильченко. – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
11. *Чернявська О.В.* Ринок праці: навч. посібн. 2-ге вид. перероб. і доп. / О.В. Чернявська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 522 с.
12. *Калина А.В.* Державне регулювання зайнятості: навч. посібн. / А.В. Калина. – К.: МАУП, 2006. – 144 с.
13. *Ковтун О.І.* Державне регулювання економіки: навч. посібн. / О.І. Ковтун. – Львів: Новий Світ-2000,

2007. – 432 с.

14. *Швайка Л.А.* Державне регулювання економіки: підручник / Л.А. Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462 с.

15. *Шевченко Л.С.* Ринок праці: сучасний економіко-теоретичний аналіз: монографія / Л.С. Шевченко. – Харків, 2007. – 336 с.

Допоміжна

16. *Близнюк В.В.* Ринок праці України та ризики його функціонування / В.В. Близнюк // Економіка і прогнозування. – 2008. – №1. – С. 121–135.

17. *Бойченко Е.* Вплив демографічних чинників на функціонування ринку праці / Е. Бойченко // Україна: аспекти праці. – 2007. – №8. – С. 24–29.

18. *Гавриличко Ю.* Міфи та реалії українського ринку праці / Ю. Гавриличко // Праця і Закон. – 2007. – №3. – С. 12–18.

19. *Гавриличко Ю.* Трудові мігранти в Україні: виклик часу чи екзотика? / Ю. Гавриличко // Праця і Закон. – 2008. – №3. – С. 14–16.

20. *Гаркавенко Н.* Проблеми збалансованості регіональних ринків праці / Н. Гаркавенко // Україна: аспекти праці. – 2007. – №4. – С. 40–44.

21. *Кузнєцова О.* Важливий напрям відтворення кваліфікованої робочої сили / О. Кузнєцова // Праця і зарплата. – 2008. – №15. – С. 6–7.

22. *Марценюк Т.* Гендерна дискримінація на ринку праці в Україні: соціологічний аналіз / Т. Марценюк // Праця і Закон. – 2008. – №2. – С. 16–19.

23. *Мортіков В.* Використання теорії ігор для дослідження ринку праці // Україна: аспекти праці / В. Мортіков. – 2006. – №1. – С. 3–7.

24. *Пархомчук Д.* Рабочие руки. Почти даром / Д. Пархомчук // Инвест Газета. – 2008. – № 23. – С. 30–36.

25. *Покришук В.* Про сучасний стан та проблеми

розвитку ринку праці в Україні / В. Покришук, О. Пономарьова // Праця і зарплата. – 2008. – №12. – С. 3–5.

26. *Чернявська Ю.Б.* Актуальні проблеми розвитку ринку праці на селі / Ю.Б. Чернявська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №5. – С. 124–132.

Інформаційні ресурси

27. HR Лига: сообщество кадровиком и специалистов по управлению персоналом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hrliga.com/index.php>. – Дата звертання: 18.02.18.

Навчальне видання

ТКАЧУК Вячеслав Олександрович

**Методичні рекомендації з вивчення навчальної
дисципліни «Ринок праці»**

Для студентів спеціальності 051 «Економіка»
(спеціалізація «Управління персоналом та економіка
праці») денної та заочної форм навчання

Редакційно-видавничий відділ
Житомирського державного технологічного університету

Підписано до друку __. __. 20__ р. Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 1,16.
Наклад 50 прим.

Житомирський державний технологічний університет
10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103